

Шкільний твір

В. Винниченко - автор першого українського науково-фантастичного утопічного роману

Один із найталановитіших українських прозаїків і драматургів - Володимир Винниченко. Він - не тільки провідний діяч українського літературного і національно-визвольного руху, а ще й відомий політик.

Першим в літературі 20-х років ХХ ст. створив соціально-утопічний і фантастичний роман з елементами пригодницького і детективного жанру. Цьому твору не бракує вад і хиб, але він став новим і оригінальним явищем світової літератури. У "Сонячній машині" автор порушує суспільно-політичні, філософські, морально-етичні проблеми; уміло поєднує проблеми особи і колективу, класової боротьби, соціальних груп "прекрасної будучини", моралі і біологічних інстинктів. Новаторство письменника знаходить своє втілення в незвичайних поворотах людського характеру, думок і вчинків героїв, у сюжеті, що постійно інтригує читача, тримає в стані високої емоційної напруги, естетичної втіхи. Цей твір В. Винниченко присвятив своїй сонячній Україні.

Дія роману відбувається десь через 40-50 років після закінчення першої світової війни. Ареною подій стає не лише вся Німеччина й Європа, а й цілий світ. Найпереконливіші сторінки роману пов'язані з гостро сатиричним зображенням верховодів сучасного фінансово-промислового капіталу - гумового фабриканта і президента Об'єднаного Банку Мертенса та його оточення. Король Німеччини Мертенс за свої гроші купив усе: уряд і парламент, банки і підприємства, поліцію і пресу, а прагне купити ще й древній аристократичний герб разом з його власницею - родовитою принцесою Елізою. Він мріє панувати над усім світом.

Тодішня Німеччина постає в романі як залізобетонний дім божевільних, морально спустошених, хижо жорстоких і моторошно нещасних істот.

Могутній реальній політичній і економічній силі в романі протиставлено винахід геніального інженера Рудольфа Штора - сонячну машину, що символізує визволення од усіх економічних, соціальних, політичних форм утиску.

У романі переконливо показано, що людина, яка прагне стати над добром і злом, скидає всі суспільні обов'язки, перетворюється не стільки на вільну і всевладну істоту, оскільки на примітивну жуйну тварину. Автор доводить, що людство вирятовується не стільки Сонячною машиною, скільки усвідомленням потреби суспільно обов'язкової й організованої праці, поривом до нового життя. Сюжет роману розгортається двома лініями - боротьбою за Сонячну машину та негараздами нерівного, непереборного

кохання принцеси Елізи до геніального плебея Рудольфа Штора.

Після виходу твору українською, російською, а потім й іншими мовами, він став досить помітною подією, і його успіх закономірно вважався чимось незвичайним, досі не баченим в українській літературі. "Сонячна машина" є новаторським твором, що й досі не втратив ідейно-естетичного значення.